

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Program pro konkurenceschopnost podniků s důrazem na malé a střední podniky (2014–2020)

COM(2011) 834 final – 2011/0394 (COD)

(2012/C 181/22)

Zpravodaj: **pan LANNOO**

Spoluzpravodaj: **pan BURNS**

Dne 13. prosince 2011 se Rada a dne 24. ledna 2012 Evropský parlament, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Program pro konkurenceschopnost podniků s důrazem na malé a střední podniky (2014–2020)

COM(2011) 834 final – 2011/0394 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. března 2012.

Na 479. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 28. a 29. března 2012 (jednání dne 29. března 2012), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 142 hlasy pro, 6 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV schvaluje hlavní cíle Programu pro konkurenceschopnost podniků s důrazem na malé a střední podniky (COS-ME), avšak konstatuje, že se v něm neberou v úvahu požadavky, jež vznesl ve svém stanovisku k SBA („Small Business Act“) ⁽¹⁾, a to zejména na posílení doprovodných a poradenských služeb pro malé a střední podniky (MSP), převod podniků a spolupráci a partnerství s organizacemi MSP.

1.2 Požaduje, aby více vynikly konkrétní akce, které je zapotřebí podniknout. Bezprostředně vyvstávají dva problémy:

— Cíl – cílem nařízení je konkurenceschopnost podniků. Je třeba jim umožnit obstát vedle jejich konkurentů na světových trzích. EHSV tento vytyčený cíl podporuje, tvrdí však, že stejně důležité je pracovat na udržitelnosti MSP na evropských, regionálních a místních trzích.

— Prostředky – EHSV žádá Komisi, aby legislativní návrh doplnila o pracovní program, v němž by byla uvedena konkrétní opatření, jež podnikne v reakci na potřeby všech kategorií MSP i na jejich očekávání za současné krize.

1.3 Jakékoli rozhodnutí týkající se tohoto operačního programu by mělo spadat do pravomoci Parlamentu a Rady podle postupu spolurozhodování. Postup pro akty v přenesené

pravomoci se musí omezit na vypracování a provádění ročních programů, sestavených ve spolupráci s členskými státy a organizacemi MSP.

1.4 EHSV žádá, aby:

— se program vztahoval na všechny podniky ⁽²⁾;

— se jeho prostředky soustředily na základní priority: informace, doprovodné a poradenské činnosti, přístup na trhy, přístup k financování, opatření na úpravu požadavků a norem EU, opatření pro spolupráci a pro zohlednění priorit strategie Evropa 2020 (inovace, zelená ekonomika a zaměstnanost mládeže);

— se v něm z tohoto důvodu stanovil pátý specifický cíl: doprovodné služby pro MSP a jejich přístup k poradenství se zaměřením na malé podniky a mikropodniky.

1.5 EHSV navrhuje čtvrtou akci zaměřenou na zlepšení právních předpisů, zejména prostřednictvím zřízení „office of advocacy“ ⁽³⁾, jejímž účelem bude lépe zohlednit postavení malých podniků v právních předpisech. Bude ovšem nutné definovat úlohu a vztah „office of advocacy“ vůči ostatním organizacím působícím v této oblasti, např. evropské síti zmocněnců MSP. Připomíná svůj nesouhlas se zevšeobecňováním výjimek a doporučuje, aby se legislativního a rozhodovacího procesu účastnily organizace MSP.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 51–57.

⁽²⁾ Viz pozn. pod čarou 1.

⁽³⁾ Viz pozn. pod čarou 1.

1.6 EHSV zdůrazňuje, že v návrhu nařízení chybí partnerský způsob řízení. Nesouhlasí s tím, že by se mělo jednat o pouhou konzultaci, a upozorňuje Parlament a Radu na to, že je nezbytné zavést tento způsob řízení a posílit partnerství se zastupitelskými organizacemi MSP tak, jak je tomu v jiných programech EU ⁽⁴⁾. EHSV žádá, aby byla založena pracovní skupina, jež by umožnila, aby byly evropské organizace MSP konzultovány ohledně všech fází přípravy, pojetí, provádění a sledování programu COSME.

1.7 Pokud jde o článek 9 týkající se zlepšení přístupu na trh, EHSV požaduje:

- aby se rozlišovalo mezi přístupem na trh na jedné straně a informováním, poradenstvím a odbornou přípravou MSP na straně druhé;
- aby se podpořily akce, které již organizace MSP a orgány veřejné moci v členských státech provádějí;
- aby se upravily úkoly a organizace sítě „Europe Enterprise Network“ (EEN) tak, aby doplňovala činnost organizací MSP a zapojila je do svých aktivit. O síti se musí více vědět a je třeba plně využívat její potenciál.

1.8 EHSV vyzdvihuje nejasné odlišení mezi navrhovanými finančními nástroji, programem Horizont 2020 a dalšími zdroji financování, jako jsou zdroje navrhované v návrzích nařízení o územní soudržnosti. Tato situace způsobuje MSP potíže. EHSV v důsledku toho žádá, aby byly tyto jednotlivé finanční nástroje jasně rozlišeny. Přestože je potěšen tím, že 56 % rozpočtu bude přiděleno finančním nástrojům, žádá Komisi a Parlament, aby rozdělily prostředky mezi tyto dva nástroje, zpřístupnily je všem podnikům a všem typům investic a uvedly je v soulad s ostatními, podobnými způsoby financování na úrovni EU, aby si MSP mohly zvolit nejvhodnější nástroj. Dále požaduje, aby změnila pravidla a podmínky nástroje pro úvěrové záruky („Loan Guarantee Facility“, LGF).

1.9 Požaduje, aby byl přezkoumán text přílohy I týkající se ukazatelů. Ty by měly být stanoveny spolu s organizacemi MSP. Rovněž je zapotřebí přezkoumat text přílohy II a legislativní finanční výkaz, a to z důvodu rozporů s textem návrhu.

1.10 EHSV doporučuje Parlamentu a Radě, aby program podpořily a posílily, je však třeba více vyzdvihnout jeho obsah, jeho operační opatření i financování priorit a zároveň zajistit partnerství s evropskými organizacemi MSP. Jeho rozpočet ve

výši 2,5 miliardy eur se přitom nezdá být, vzhledem k jeho ambicím, příliš vysoký. EHSV nesouhlasí s pokusy o omezení rozpočtu programu. Naléhavě žádá Parlament, aby mu naopak připsal větší význam. EHSV má za to, že Unie se z krize dostane právě díky MSP, které vytvoří nová pracovní místa.

1.11 EHSV má nicméně za to, že program není dostatečně ambiciózní. Domnívá se, že navržený rozpočet ve výši 2,5 miliardy eur neumožní provést potřebná ustanovení, která mají podpořit činnost a rozvoj MSP. Unie se však z krize dostane právě díky MSP, které vytvoří nová pracovní místa. EHSV je proto proti pokusům o snižování rozpočtu. Vyzývá Evropský parlament, aby jej zvýšil na úroveň současného rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace s tím, že by měl přednostně navýšit rozpočtové prostředky určené pro finanční nástroje.

1.12 EHSV žádá Evropskou komisi, aby objasnila rozdělení rozpočtových prostředků programu (mimo finanční nástroje) a aby do něj začlenila přesné rozdělení finančních zdrojů určených na jednotlivá opatření programu.

2. Obecné připomínky

2.1 EHSV ve stanovisku k přezkumu SBA ⁽⁵⁾ předložil své priority programu pro konkurenceschopnost MSP (2014–2020). Návrh programu COSME je bohužel nebere dostatečně v úvahu a nejsou v něm jasně vidět praktická opatření, která by se měla realizovat. EHSV vyzývá Komisi, aby mu, stejně jako Parlamentu a Radě, předložila program opatření pro dobu trvání tohoto programu.

2.2 EHSV vyjadřuje i nadále podiv nad tím, že chybí zmínka o SBA, přestože by měl být základem programu. Nezmiňuje se ani zásada „Only once“. Na zásadu „Think Small First“ („zelenou malým a středním podnikům“) se poukazuje jen málo a nedostatečně se zohledňují specifika různých kategorií MSP.

2.3 Konkurenceschopnost se vyvíjí podle pravidel trhu a závisí na dalších faktorech, jako jsou rozdíly v úrovni nákladů na práci, kupní síla, daně, přístup k financím či zaměstnatelnost mladých. EHSV má za to, že prioritou programu COSME by měl být trvalý rozvoj podniků, ne pouze jejich konkurenceschopnost.

2.4 Program COSME by měl také stanovit opatření speciálně určená malým podnikům a mikropodnikům.

⁽⁴⁾ Článek 5 obecného nařízení o strukturálních fondech.

⁽⁵⁾ Viz pozn. pod čarou 1.

2.5 EHSV v souvislosti s analýzou provádění evropské definice MSP v roce 2012 požaduje, aby byla vzata v úvahu jejich velká rozmanitost. Komise by měla mimo to EHSV informovat o závěrech této analýzy a zapojit jej do své další činnosti.

3. Postoje k návrhu nařízení

3.1 Body odůvodnění

3.1.1 EHSV schvaluje cíle bodu odůvodnění 10. Program COSME musí rovněž:

- zjednodušit činnost MSP a omezit administrativní překážky;
- upřednostňovat provádění priorit strategie Evropa 2020, jimiž jsou inovace, zelená ekonomika a zaměstnávání mladých. EHSV je potěšen tím, že do návrhu byl zařazen bod odůvodnění 11, který věnuje zvláštní pozornost mikropodnikům, podnikům, které se zabývají řemeslnými činnostmi, a sociálním podnikům;
- uplatňovat zásady SBA v politikách a programech EU na vnitrostátní a místní úrovni;
- brát v potaz potřeby MSP v dalších programech EU a zajistit koordinaci a zjednodušení jejich administrativních pravidel.

3.1.2 Výbor má za to, že do bodu odůvodnění 11 by se měly vedle zakládání a rozvoje podniků doplnit druhá šance v podnikání, převod a převzetí podniků, zaměstnatelnost mladých lidí, odborná příprava podnikatelů a jejich zaměstnanců i odkaz na úlohu samostatně výdělečně činných osob a svobodných povolání.

3.1.3 V bodě odůvodnění 12 by se mělo zmínit, že u velké části MSP představuje jeden z hlavních problémů přístup k adekvátnímu poradenství. EHSV schvaluje princip sítě Enterprise Europe Network, domnívá se ale, že by měl být plně využíván její potenciál. Zdá se, že mnoho evropských MSP ještě stále není informováno o existenci této sítě. Služby, jež EEN nabízí, by měly co nejvíce vycházet ze skutečných požadavků a potřeb MSP. EHSV podporuje návrh restrukturalizovat řízení EEN a zapojit do tohoto řízení všechny relevantní podnikatelské organizace.

3.1.4 Pravomoc Komise přijímat akty v přenesené pravomoci, která je zmíněna v bodě odůvodnění 28, musí být omezena na akty, které se týkají provádění programu, zejména roční programy, a pravidel externalizace, a to po konzultaci zainteresovaných stran. Operační program, praktická opatření a speciální pravidla účasti by měly přijímat Parlament a Rada.

3.1.5 EHSV trvá na tom, aby nařízení o COSME zavedlo skutečný systém řízení ve spolupráci s evropskými organizacemi MSP. Ten by se měl řídit myšlenkou partnerství navrhovaného v článku 5 nařízení o společných ustanoveních o strukturálních fondech⁽⁶⁾. Organizace MSP by se měly v souladu s SBA účastnit po celou dobu přípravných prací na programu i jeho ročního provádění.

3.1.6 Cestovní ruch je pro hospodářství EU jednoznačným přínosem a podpůrná opatření v rámci programu COSME by se měla vztahovat i na toto odvětví. EHSV vyzývá Komisi, aby mu, stejně jako Parlamentu a Radě, předložila operační program pro toto odvětví, vypracovaný ve spolupráci s organizacemi MSP. Je zde však řada jiných odvětví, která rovněž přinášejí jasnou přidanou hodnotu.

3.2 Kapitola 1 – Předmět

3.2.1 EHSV žádá, aby byly do článku 1 doplněny pojmy mikropodniky, podniky, které se zabývají řemeslnými činnostmi, samostatně výdělečné osoby a svobodná povolání.

3.2.2 EHSV podporuje obecné cíle v článku 2. Chtěl by však doplnit udržitelný rozvoj MSP a podporu převodu podniků.

3.2.3 Článek 2 se musí doplnit o čtvrtý obecný cíl – o uplatňování zásad SBA a realizaci jeho priorit v politikách a programech EU.

3.3 Kapitola 2 – Specifické cíle a oblasti působnosti

3.3.1 Čtyři specifické cíle v článku 3 jsou nejdůležitější. EHSV přesto žádá tato doplnění:

— v odst. 1 písm. d): zlepšení přístupu na regionální trhy, zejména díky podpoře přízpusobení evropských požadavků a norem potřebám a situací malých podniků a mikropodniků;

— 5. specifický cíl: podpořit doprovodné služby pro MSP a jejich přístup k poradenství.

3.3.2 EHSV žádá Parlament a Radu, aby byl doplněn nový článek týkající se řízení, v němž by byla vytvořena poradní pracovní skupina, kde by byly evropské zastupitelské organizace různých kategorií MSP konzultovány ohledně pojetí, provádění a sledování programu a také ohledně jednotlivých ročních verzí tohoto programu.

⁽⁶⁾ Viz pozn. pod čarou 1.

3.3.3 EHSV zdůrazňuje, že je nezbytné vložit do článku 6 zvláštní ustanovení, aby:

- se podpořily postupy posouzení dopadů a zavedl se systém „office of advocacy“ poté, co bude jasně definována jeho úloha a pravomoci;
- se během legislativního procesu a během provádění strategie Evropa 2020 uplatňovaly zásady „Think Small First“ („zelenou malým a středním podnikům“) a „Only once“;
- se zajistilo, že právní předpisy budou vznikat ve spolupráci s organizacemi MSP.

3.3.4 EHSV připomíná svůj nesouhlas se zevšeobecnováním výjimek pro mikropodniky⁽⁷⁾. Navrhuje účast organizací MSP za účelem přizpůsobení právních předpisů situaci těchto mikropodniků.

3.3.5 EHSV požaduje, aby byla do článku 7 začleněna opatření, jejichž cílem by bylo usnadnit převod a převzetí podniků. Jedná se obzvláště o odbornou přípravu budoucích podnikatelů přebírajících podniky, informovanost a odbornou přípravu studentů tak, aby získali znalost světa MSP a jeho příležitosti.

3.3.6 Co se týče článku 9, je na místě, aby se rozlišovalo mezi zlepšováním přístupu na trh na jedné straně a informováním, poradenstvím a doprovodnými službami pro podniky na straně druhé. EHSV požaduje, aby byl článek 9 rozdělen na dvě samostatné části takto:

3.3.6.1 Článek 9: Opatření ke zlepšení přístupu na trhy

Je třeba převzít odstavce 2, 3 a 4 a doplnit odstavec 2 tak, že se upřesní, že program COSME bude podporovat zejména opatření, jejichž cílem je účast MSP a mikropodniků v procesu přípravy a úpravy evropských norem a požadavků i jejich provádění v podnicích.

3.3.6.2 Článek 9a: Opatření pro informování a poradenské a doprovodné služby pro podniky

- EHSV zdůrazňuje, že jednou z priorit musí být zaručit všem MSP přístup k informacím a k poradenským a doprovodným službám. Proto musí nařízení o programu COSME umožnit:
 - aby byly programy EU pro organizace MSP přístupnější a stanovit opatření pro technickou pomoc, jejichž účelem by bylo informování a poradenské služby MSP. Organizace MSP zde musí hrát významnější roli;

— posílit úlohu jednotných kontaktních míst organizací MSP na vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

- EHSV lituje, že činnost sítě Europe Enterprise Network (EEN) není určena většímu počtu MSP, zejména malých podniků a mikropodniků, a že z ní ani nemají prospěch a nejsou do ní zapojeny všechny organizace MSP. Domnívá se, že k zajištění přístupu k informacím pro všechny MSP musí být síť EEN zavedena do všech těchto organizací. Jejich činnost je třeba podporovat, přitom je však třeba dbát na to, aby nevznikaly nové zprostředkující struktury. I když model regionálních konsorcií v řadě členských států a regionů prokázal svou účinnost, bude zřejmě zapotřebí jej přizpůsobit tak, aby bylo všem organizacím MSP umožněno se do něj zapojit.

EHSV se domnívá, že síť EEN by měla být prioritně určena těm organizacím zastupujícím MSP, jež prokázaly schopnost poskytovat svým podnikům strukturované informační, poradenské a doprovodné služby. Doporučuje, aby činnost sítě byla definována ve spolupráci s evropskými organizacemi zastupujícími MSP a aby tyto organizace mohly být konzultovány při přípravě zadávacích podmínek definujících činnosti budoucí sítě.

3.4 Kapitola 3 – Provádění programu

3.4.1 Článek 10 stanoví, že roční program se přijímá ve spolupráci s výborem složeným ze zástupců členských států. EHSV soudí, že předtím se musí konzultovat evropské zastupitelské organizace MSP, a to v rámci pracovní skupiny, jejíž zřízení EHSV požaduje (bod 3.3.2). Dohled nad prováděním a řízením programu podle článku 12 je nutno provádět ve spolupráci s touto skupinou.

3.4.2 Článek 11 stanoví podpůrná opatření, což jsou většinou studie a analýzy. EHSV zde opět vyzývá Komisi, aby předložila jasný plán studií a analýz, vypracovaný ve spolupráci s organizacemi MSP, s cílem reagovat na očekávání podniků.

3.5 Kapitola 5 – Výbor a závěrečná ustanovení

3.5.1 V článku 16 by se mělo v nařízení upřesnit, že Komisi není nápomocen jen výbor složený ze zástupců členských států, ale také skupina partnerů, kterou navrhuje EHSV (bod 3.3.2).

3.5.2 Třebaže EHSV akceptuje zásadu aktů v přenesené pravomoci u aktů prováděcích, domnívá se, že návrhy v čl. 17 odst. 2 tvoří součást rozhodovacího procesu, jenž spadá do pravomoci Parlamentu a Rady, poněvadž se jedná o změnu specifického cíle programu. Žádá Parlament a Radu, aby čl. 17 odst. 2 vyškrtly.

⁽⁷⁾ Viz pozn. pod čarou 1.

3.5.3 Podle článku 18 je akty v přenesené pravomoci nutno stanovit ve spolupráci se zvláštní pracovní skupinou složenou z partnerů, navrženou v bodě 3.3.2. Totéž platí pro článek 19 o naléhavém postupu.

3.6 Příloha I – Ukazatele pro obecné a specifické cíle

3.6.1 EHSV žádá Komisi, aby tyto ukazatele vymezila spolu s organizacemi MSP a zohlednila přitom ty ukazatele, které již existují v členských státech.

3.6.2 ESHV navrhuje znovu zvážit referenční kritéria, jež mají být uplatňována při posuzování konkurenceschopnosti. Zakládání nových podniků, které je uvedeno v příloze I k návrhu nařízení, je pouze jedním z ukazatelů pro měření konkurenceschopnosti hospodářství. I program COSME stanoví střednědobý cíl (výsledek) do roku 2017 přijmout „přibližně sedm zjednodušujících opatření ročně“. EHSV proto navrhuje, aby byly stanoveny prioritní oblasti, v nichž má být snížena administrativní zátěž a jež mají zvláštní význam pro konkurenceschopnost MSP, např. udělování stavebních povolení, poskytování úvěrů, daně, vymáhání smluvních závazků atd.

3.7 Příloha II – Opatření ke zlepšení přístupu MSP k financím

3.7.1 EHSV schvaluje finanční nástroje a vyzývá Parlament a Radu, aby je posílily. U většiny MSP je jedním z nejúčinnějších nástrojů úvěrová záruka.

3.7.2 U odstavce 3 EHSV poznamenává, že souvislost mezi programem Horizont 2020, který podporuje pouze investice do výzkumu a inovací, a finančními nástroji téhož typu, jež mohou zavádět regiony v rámci strukturálních fondů, není příliš zřejmá. EHSV žádá Komisi, aby mezi těmito zjevně podobnými nástroji jasně rozlišovala a stanovila pro ně tytéž přístupové postupy.

3.7.3 EHSV požaduje vložení nového odstavce 2a, který by stanovil: „Nástroj pro úvěrové záruky (LGF) se uplatní ve všech fázích života podniku – založení, rozvoj i převod, a to bez ohledu na jeho činnost či velikost trhu. Tento nástroj se vztahuje na všechny typy investic včetně nemateriálních.“

3.7.4 V návrhu se uvádí, že LGF poskytuje záruky pro úvěry do 150 000 EUR.

3.7.4.1 EHSV vyzývá Komisi, aby upřesnila, na základě jakých kritérií byla stanovena tato míra, protože program CIP žádné limity nestanovil. EHSV si všímá, že navrhovaná částka představuje výši úvěru. Pro založení, investice a převod podniku je nicméně výše těchto úvěrů často mnohem vyšší. Za úvěry,

kteří tuto výši překračují, by tudíž byly poskytovány záruky v rámci programu Horizont 2020, přestože jeho úkolem je financování pouze inovačních projektů.

3.7.4.2 EHSV tedy žádá, aby se Komise vrátila k předchozímu systému CIP, kde limity stanoveny nebyly. Jinak požaduje, aby limitní výše 150 000 EUR platila pro výši protizáruky a nikoli pro výši úvěru. Co se týče převodu a převzetí podniků, u nichž jsou náklady často významnější než u založení nového podniku, EHSV požaduje, aby výše protizáruky nebyla nijak omezena.

3.7.5 V tomto odstavci se mluví o podávání zpráv o „inovačních MSP“, které byly podpořeny. (Pozn. překl.: *Netýká se českého jazykového znění.*) LGF by měl být ku prospěchu všem podnikům, ať již inovativním či nikoli. EHSV opakuje, že má pochybnosti ohledně užitečnosti těchto zpráv, jež by se měly omezovat na informace, které jsou přímo využitelné, a neměly by zatěžovat rozpočty určené na financování podniků.

3.7.6 EHSV požaduje, aby se všechna opatření spojená s vymezováním a prováděním finančních nástrojů přijímala plně ve spolupráci s evropskými organizacemi MSP a jejich finančními partnery.

3.8 Legislativní finanční výkaz

3.8.1 EHSV žádá, aby bod 1.4.1, týkající se víceletých strategických cílů, stanovil, že program bude podporovat nejen vytváření a růst podniků, ale i jejich převod a převzetí.

3.8.2 Bod 1.5.4 ve třetím odstavci vyzdvihuje, že „nový program by se zaměřil na malé a střední podniky ve fázích růstu a internacionalizace“. Toto omezení je v rozporu se zbytkem textu a se zásadami SBA – nový program se musí zaměřovat na všechny činnosti MSP bez ohledu na typ trhu.

3.8.3 EHSV konstatuje, že poslední věta třetího odstavce je v rozporu s textem nařízení a požaduje jeho vyškrtnutí.

3.8.4 Poslední věta pátého odstavce v bodě 1.5.4 zmiňuje zřízení jediného správního či kontaktního místa. EHSV žádá, aby Komise vzala v úvahu stávající kontaktní místa a služby, respektovala praxi a organizační schémata každého členského státu a jednala ve spolupráci s organizacemi MSP.

3.8.5 Pokud jde o bod 2.1 týkající se pravidel pro sledování a podávání zpráv, EHSV požaduje analýzu v polovině období, aby mohl být program COSME ve druhé fázi upraven. Toto hodnocení by měl včas provést vnější nezávislý subjekt a předat je Parlamentu a Radě.

V Bruselu dne 29. března 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON
